

Informacja o remontach i inwestycjach zrealizowanych na terenie cmentarzy komunalnych w Tarnowie w latach 2017 – 2023 oraz planach remontowych i inwestycyjnych Miejskiego Zarządu Cmentarzy

Miejski Zarząd Cmentarzy zarządza i utrzymuje następujące cmentarze komunalne zlokalizowane w Tarnowie:

cmentarz zabytkowy Stary przy ul. Narutowicza:

należy do najstarszych, nadal czynnych, cmentarzy w Polsce. Powstał w końcu XVIII w. (1787 r.) na mocy edyktu cesarza austriackiego Józefa II z 1784 r. Pierwsze pochowanie do mogiły nastąpiło dnia 23.11.1788 r. i dotyczyło ojca Mansweta Hartika – bernardyna. Początkowo cmentarz był określany jako powszechny cmentarz na Burku, a następnie jako Cmentarz na Zabłociu. Już w XIX w. zaczęto nazywać cmentarz Starym. Na cmentarzu spoczywa wiele osób zasłużonych dla kraju i naszego miasta. Na cmentarzu wydzielona została Kwatera Zasłużonych zwana także Kwaterą Powstańczą, w której spoczywają liczni powstańcy i legionści, wiele nagrobków znajdujących się na Starym Cmentarzu stanowi unikatowe zabytki sztuki sepulkralnej. Początkowo cmentarz był zarządzany przez parafię katedralną, w 1870 r. został przejęty przez Zarząd Miejski. Od 18.06.1977 r. cmentarz jest wpisany do rejestru zabytków przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Krakowie. Obecnie cmentarz zajmuje obszar 37 144 m², istnieje na nim ok. 4.000 grobów. Szacuje się, że od powstania zostało na nim pochowanych ponad 70 000 osób.

cmentarz w Krzyżu przy ul. Krzyskiej:

założony w 1928 r. kaplica wybudowana została w 1983 r. W dniu 01.03.2000 r. oddano nową część cmentarza poszerzającą jego dotychczasowy obszar. Na cmentarzu złożono wiele osób ważnych, tworzących historię Tarnowa, urządzono kwaterę Żołnierzy Polskich, kwaterę NN osób cywilnych – ofiar zamachu na dworzec w Tarnowie w 1939 r. oraz groby ofiar z czasów okupacji hitlerowskiej. Ponadto w roku 2013 zostały tam pochowane szczątki tarnowian pochodzące z okresu XV – XVIII w. wydobyte z terenu byłych cmentarzy przykościelnych z obszaru zbiegu ul. św. Anny, św. Ducha i ul. Targowej oraz na placu Burek, a także szczątki wydobyte w 2019 r. podczas prac remontowych przy murze miejskim przy ul. Bernardyńskiej oraz w 2023 r. podczas prac wodociągowych przy ul. Bernardyńskiej.

Obecnie cmentarz zajmuje obszar 80 243 m². Powierzchnia cmentarza w starej części to 67 987 m², na której jest około 10 000 grobów, w tym 60% grobowców, powierzchnia nowej części to 12 256 m², mieszcząca około 900 grobów. Na cmentarzu spoczywa ok. 33,5 tys. osób zmarłych.

cmentarz w Mościcach przy ul. Czarna Droga:

założony w 1941 r., poszerzony w latach 1979 – 1980. Kaplicę cmentarną wybudowano w 1950 r. Na cmentarzu w mogile zbiorowej spoczywają rozstrzelani podczas wojny przez Gestapo oraz mieszkańcy Tarnowa polegli w okresie okupacji. Obok kaplicy znajduje się monument upamiętniający poległych bohaterów, wybudowany w 1975 r. nakładem Zakładów Azotowych w Tarnowie i Chemobudowy Kraków.

Cmentarz ma powierzchnię 8,809 ha, jest na nim ok. 10 000 grobów, liczba pochowanych to ok. 15 000.

cmentarz w Klikowej przy ul. Zagumnie 34A:

jest nowym cmentarzem, na którym udostępniane są miejsca do bieżących pochówków oraz pod budowę grobów murowanych. Pierwsza część o powierzchni 4,00 ha oddana w 2008 r. na 3000 grobów. Pierwszy pochówek odbył się 17.12.2008 r. Do tej pory na cmentarzu dokonano pochowania 5837 osób zmarłych.

Na cmentarzu znajduje się kaplica i dom przedpogrzebowy oraz kolumbarium na pochowania urnowe.

Dotychczasowa rozbudowa cmentarza komunalnego w Klikowej:

I etap budowy cmentarza komunalnego w Klikowej – 2008 – 2012 rok

- powstało 9 kwater z 783 miejscami pod groby

II etap rozbudowy cmentarza komunalnego w Klikowej – 2013 – 2014 rok

- powstało 8 kwater z 1138 miejscami pod groby

III etap rozbudowy cmentarza komunalnego w Klikowej – 2018 rok

- powstały 4 kwatery z 450 miejscami pod groby

IV etap rozbudowy cmentarza komunalnego w Klikowej – 2019 rok

- ostatni etap wykonania ogrodzenia cmentarza i przebudowa ciągów pieszo-jezdných

V etap rozbudowy cmentarza komunalnego w Klikowej – 2021 rok

- powstały 4 kwatery z 380 miejscami pod groby

Docelowo łączna, objęta inwestycją powierzchnia cmentarza zajmie 23 000 ha dla 10 000 grobów.

W 2023 r. wykonano projekt zagospodarowania kolejnego terenu pod cmentarz komunalny w Tarnowie-Klikowej – Etap II.

Cmentarze Stary, Krzyż i Mościce są cmentarzami częściowo zachowanymi i pochówki w większości odbywają się do grobów już istniejących.

W celu odzyskania miejsc wolnych do pochowania na cmentarzach w Krzyżu i w Mościcach, kilka lat temu rozpoczęto procedurę likwidacji grobów ziemnych zaniedbanych i nieopłaconych. Prace likwidacyjne rozpoczęto od cmentarza komunalnego w Mościcach, gdzie w poszczególnych kwaterach do tej pory udało się uzyskać ok. 130 miejsc. Na cmentarzu Starym

natomiast uruchomiona jest procedura przekazywania zabytkowych nagrobków do remontu inwestorom prywatnym w zamian za uzyskanie miejsc do pochowania.

W ramach statutowej działalności, Miejski Zarząd Cmentarzy świadczy usługi cmentarne i pogrzebowe.

Ogółem na cmentarzach komunalnych wykonywanych jest około 800 pogrzebów rocznie, jednak wyraźny wzrost zanotowano w okresie pandemii – od 2019 r. ilość pogrzebów wzrosła – w 2021 r. było to blisko 1025 pogrzebów w ciągu roku.

2016 r. 663 pogrzeby (w tym 141 pochowań urnowych)

2017 r. 725 pogrzebów (w tym 182 pochowań urnowych)

2018 r. 783 pogrzeby (w tym 187 pochowań urnowych)

2019 r. 822 pogrzeby (w tym 256 pochowań urnowych)

2020 r. 867 pogrzebów (w tym 322 pochowań urnowych)

2021 r. 1025 pogrzebów (w tym 357 pochowań urnowych)

2022 r. 786 pogrzebów (w tym 278 pochowań urnowych)

Widać też wyraźny wzrost ilości pochowań urnowych – jest to coraz częściej wybierana forma pochówku.

W budżecie Miejskiego Zarządu Cmentarzy średnioroczne przychody wynoszą **3 750 000,00 zł**, a koszty **3 700 000,00 zł**.

W ramach bieżącego utrzymania cmentarzy w latach 2017 – 2023 wykonano prace inwestycyjne, remontowe i konserwatorskie za kwotę **1 854 641,80 zł**.

Poniżej przedstawiamy wykaz ważniejszych prac wykonanych na cmentarzach:

Cmentarz Stary:

- prace budowlano-konserwatorskie Kopca Powstańców Styczniowych w Kwaterze Zasłużonych (2017 r.);
- remont Pomnika Rufina Piotrowskiego w Kwaterze Zasłużonych (2018 r.);
- prace konserwatorskie przy płycie nagrobnej śp. Ferdynanda Skwarczka;
- konserwacja 6 nagrobków legionistów w Kwaterze Zasłużonych (2019 r.)
- konserwacja 15 nagrobków legionistów w Kwaterze Zasłużonych oraz Krzyż Krożański (2022 r.);
- konserwacja 8 nagrobków legionistów w Kwaterze Zasłużonych (2023 r.);
- prace remontowe i konserwatorskie kaplicy grobowej rodziny Polityńskich i Müldnerów;
- remont posadzki w Kaplicy Radzikowskich pw. św. Józefa;

- rozbudowa budynku socjalno-administracyjnego – dobudowa sanitariatów – etap I (2018 r.);
- II etap rozbudowy budynku socjalno-administracyjnego – dobudowa sanitariatów (2019 r.)
- remont garażu – magazynu i ogrodzenia wokół garażu;
- remont i naprawa lamp oświetleniowych na cmentarzu;
- remont i naprawa ogrzewania podłogowego w budynku socjalnym;
- wykonanie osłon metalowych oraz konstrukcji pod tablice informacyjne;
- wykonanie i montaż barierek oraz poręczy dla niepełnosprawnych;
- wykonanie tablic informacyjnych;
- przygotowanie i udostępnienie do zwiedzania wnętrza Kaplicy Księżąt Sanguszków wraz z kryptami pod Kaplicą (remont schodów oraz wykonanie poręczy przy schodach, konserwacja drewnianego krzyża z krypty);
- renowacja podstawek pod znicze przy Pomniku Powstańców i Rufina Piotrowskiego (2022 r.);
- remont dachu budynku socjalno-administracyjnego (2023 r.)

Cmentarz Krzyż:

- przebudowa i modernizacja kaplicy – remont powierzchni dachu – etap II i III (2017 r.);
- przebudowa i modernizacja kaplicy i otoczenia – etap IV (2018 r.)
- remont alejek – etap II (2019 r.)
- budowa grobów murowanych dwumiejscowych – 6 szt. (2017 r.);
- budowa grobów murowanych dwumiejscowych – 3 szt. (2018 r.);
- budowa grobów murowanych czteromiejscowych – 2 szt. (2018 r.);
- budowa grobów murowanych urnowych – 6 szt. (2018 r.);
- remont poręczy przy schodach przy pomniku w Alei Zasłużonych;
- wykonanie elektronicznej inwentaryzacji osób pochowanych – etap I (GroboNET – 2017 r.);
- zakończenie elektronicznej inwentaryzacji osób pochowanych – etap II (GroboNET – 2018 r.);
- naprawa sieci wodociągowej i kolektora;
- budowa 1 grobu pięciomiejscowego, 4 grobów trzymiejscowych oraz 4 nisz urnowych (2022 r.);
- remont pomieszczeń socjalnych i wymiana drzwi;
- modernizacja bramy wjazdowej (2022 r.);
- budowa 9 grobów murowanych dwumiejscowych (2023 r.)

Cmentarz Mościce:

- remont kaplicy cmentarnej;
- remont placu przed Pomnikiem Ofiar Faszyzmu;
- remont płyty epitafijnej Pomnika Ofiar Faszyzmu;
- remont schodów kaplicy cmentarnej;
- remont grobowca wielokondygnacyjnego;
- remont krzyża na cmentarzu;
- budowa grobów murowanych dwumiejscowych – 5 szt. (2017 r.);
- budowa grobów murowanych dwumiejscowych – 10 szt. (2019 r.);
- budowa grobów murowanych dwumiejscowych – 7 szt. (2020 r.);
- budowa grobów murowanych urnowych – 5 szt. (2020 r.);

- budowa grobów murowanych dwumiejscowych – 9 szt. (2021 r.);
- remont sieci wodociągowo-kanalizacyjnej;

Cmentarz Klikowa:

- monitoring cmentarza – II etap (2021 r.);
- wykonanie krzyża metalowego w celu oznakowania obiektu sakralnego;
- naprawa kolektora i czyszczenie studni;
- utrzymanie i konserwacja pomp w przepompowni;
- wykonanie piwnicy rotacyjnej;
- aktualizacja elektronicznej inwentaryzacji osób pochowanych (GroboNET);
- wykonanie projektu zagospodarowania kwater (2022 r.);
- remont kaplicy cmentarnej – malowanie (2023 r.);
- wykonanie iluminacji świetlnej wieży kaplicy cmentarnej (2023 r.)

W latach 2017 – 2019 Miejski Zarząd Cmentarzy włączył się w realizację projektu pn. Platforma Tarnowskiego Dziedzictwa – GENEATAR, w ramach którego dokonano digitalizacji ksiąg cmentarnych i kart zgonów wchodzących w skład dokumentacji archiwalnej Miejskiego Zarządu Cmentarzy. W ramach tego zadania zostało zeskanowanych 16 ksiąg cmentarnych tzw. długich i blisko 26,5 tys. kart zgonu. W zdigitalizowanych księgach można znaleźć m.in. informacje o miejscu pochówku, dacie zgonu i pogrzebu oraz ostatnie adres zamieszkania.

Stworzono również nowy portal z nowoczesnymi funkcjonalnościami m.in. terminarz pogrzebów, wirtualną „tablicę nekrologową”, a stronę dostosowano tak, aby umożliwić przeglądanie jej na urządzeniach mobilnych.

Plany inwestycyjne, remontowe i konserwatorskie:

Cmentarz Stary:

1. Remont muru cmentarnego.
2. Remont ogrodzenia od strony zachodniej (od Wątku).
3. Sukcesywne odnawianie zabytkowych obiektów.
4. Przekazywanie zabytkowych nagrobków do remontu inwestorom prywatnym.
5. Uporządkowanie, analiza praw własnościowych oraz oznakowanie grobów burmistrzów i wiceburmistrzów Tarnowa.

Cmentarz Krzyż:

1. Realizacja kolejnych etapów modernizacji kaplicy cmentarnej wraz z otoczeniem i zagospodarowanie kwatery „Zasłużonych”.
2. Wykonanie projektu zagospodarowania kwater 52, 53, 54 w nowej części cmentarza (tzw. K2).
3. Budowa grobów murowanych i niszowych do sprzedaży.
4. Wykonanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych do kaplicy cmentarnej.
5. Remont kwatery Żołnierzy Polskich.
6. Monitoring cmentarza.
7. Sukcesywne remonty alejek cmentarnych.
8. Stopniowa likwidacja grobów ziemnych zaniedbanych, celem uzyskania miejsc do ponownych pochówków.

Cmentarz Mościce:

1. Dalsza likwidacja grobów ziemnych zaniedbanych, celem uzyskania miejsc do ponownych pochówków.
2. Sukcesywne remonty alejek cmentarnych.
3. Wykonanie monitoringu cmentarza.

Cmentarz Klikowa:

1. Budowa grobów murowanych do sprzedaży.
2. Budowa kolumbarium.
3. Zagospodarowanie zielenią nowopowstających kwater.
4. Dalsza rozbudowa cmentarza.